

Son Güncelleme Tarihi 25.11.2012

e - akademi

HUKUK, EKONOMİ VE SİYASAL BİLİMLER AYLIK İNTERNET DERGİSİ

KASIM 2012 - SAYI 129

Makale:

İnsanlarda Genetik Araştırmalar Hakkında Kanun* ¹

BUNDESGESETZ ÜBER GENETISCHE UNTERSUCHUNGEN BEİM MENSCHEN (GUMG)

Çeviren: Doç. Dr. Yusuf Büyükay²

1. Bölüm

Geçerlilik Alanı, Amaç ve Kavramlar

Madde 1: Geçerlilik alanı

1. Bu kanun insanlarda hangi şartlar altında genetik araştırmaların yapılabileceğini belirler:
  - a. Tıp alanında
  - b. İş alanında
  - c. Sigorta alanında
  - d. Sorumluluk alanında
2. Kanun, bundan başka insanların belirlenmesine (tespit edilmesine) ya da köklerinin açıklanmasına ilişkin DNA profillerinin ortaya konulmasını düzenler. Ceza usul hukukunda ve kayıp ya da tanınmayan insanların

* Yapılması muhtemel yasal düzenemelerde bu kanun metninde yer alan doğruların esas alınması dileğiyle. Doç. Dr. Yusuf BÜYÜKAY, Fatih Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk ABD. Öğretim Üyesi.

¹ Bu kanun 08 Ekim 2004 tarihinde İsviçre Federal Meclisince kabul edilmiş olup, 27 Ocak 2005 tarihinde referanduma sunulmuştur.

² Fatih Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Madeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

belirlenmesinde DNA profillerinin kullanılmasına ilişkin olarak 20 Ocak 2003 tarihli “DNA Profil Kanunu³” uygulanır.

3. Bu kanun öngörmediği sürece, araştırma amaçlı genetik araştırmalarda (muayenelerde, çalışmalarda) uygulanmaz.

Madde 2. Amaç

Bu kanun,

- a. insanlık onurunu ve şahsiyet haklarını korumayı;
- b. genetik araştırmaların kötüye kullanımını ve genetik verilerin kötüye kullanımını engellemeyi;
- c. genetik araştırmaların kalitesini ve onların sonuçlarının yorumunu güvenli olarak sağlamayı amaçlamaktadır.

Madde 3. Kavramlar

Bu kanunda, (aşağıdaki kavramlar) şu anlama gelmektedir:

- a. **genetik araştırmalar**, kalıtsal olarak intikal eden veya embriyon devresinde kazanılan, insanların kalıtsal niteliklerinin açıklanmasına ilişkin, doğrudan kalıtım hakkında bilgi edinmeyi amaçlayan her türlü laboratuvar araştırması gibi zytogenetik ve moleküler genetik araştırmaları;
- b. **zytogenetik araştırmalar**, kromozomların yapısı ve sayılarını açıklamak için yapılan araştırmaları;
- c. **molekülergenetik araştırmalar**, doğrudan gen araştırması gibi, DNA ve RNA'nın moleküler yapısının açıklanmasına ilişkin araştırmaları;
- d. **prâsymptomatik genetik araştırmalar**, planlanan tedavinin etkilerinin açıklanmasına ilişkin araştırmalar hariç olmak üzere, klinik semptomların ortaya çıkmasından önce, hastalık sebeplerinin tespit edilmesini amaçlayan genetik araştırmaları;
- e. **prânatal araştırmalar**, prânatal (doğum öncesi) genetik araştırmaları ve prânatal riziko açıklamasını;
- f. **prânatal genetik araştırmalar**, embriyo veya fötusun kalıtsal özelliklerinin açıklanmasına ilişkin, hamilelik esnasındaki genetik araştırmaları;
- g. **prânatal riziko açıklamaları**, embriyonun veya fötusun oluşum süreci (bildgebenden verfahren) ile birlikte yapılan araştırmalar gibi, embriyonun veya fötusun genetik anomali rizikosuna işaret eden laboratuvar araştırmalarını;
- h. **Aile planına ilişkin araştırmalar**, gelecek nesillerin genetik rizikolarının açıklanmasına ilişkin genetik araştırmaları;

---

³ BBl. 2003 4436.

- i. **Sıralı araştırmalar**, araştırılan niteliklerin mevcut olduğu hususunda fertlerde şüphe uyandırmaksızın, bütün vatandaşlara veya bütün vatandaşlar içinde belirli gruplara sistematik olarak sunulan genetik araştırmaları,
- j. **Genetik in-vitro teşhis**, kalıtsal özellikleri işaret eden kullanılabilir sonuçları;
- k. **DNA profil**, DNA'nın kodlanmamış bölümlerinden moleküler genetik teknikler yardımıyla elde edilen, fertler için özel bilgileri;
- l. **genetik veriler**, DNA profili ile birlikte, genetik araştırmalarla elde edilen, insanların kalıtsal özellikleri hakkındaki bilgileri;
- m. **örnek**, genetik araştırmalar için toplanan biyolojik materyalleri,
- n. **İlgili personel**, genetik özellikleri araştırılan kişi ya da DNA profili ortaya konulan ve buna uygun olarak örnek ya da genetik verileri mevcut kişi; doğum öncesi araştırmalarda hamile kadın;

2. Bölüm

Genetik Araştırmaların Genel İlkeleri

Madde 4. Ayırmıcılık (sınıflandırma) yasağı

Hiç kimse kalıtsal özellikleri dolayısıyla sınıflandırılmaz (ayırmıcılığa tabi tutulamaz)

Madde 5. Rıza

1. Genetik veya doğum öncesi araştırmalar, sıralı araştırmalar da dahil olmak üzere, yalnızca ilgili kişinin özgür ve yeterince bilgilendirilmesi sonrasında rıza göstermesi durumunda yapılabilir. Kanunla öngörülen istisnalar saklıdır.
2. EĞer ilgili kişi mümeyyiz değil ise, bu durumda onun yerine **kanuni temsilcisinin** rızası alınır. Tıp alanında 10. maddenin 2. fıkrasındaki sınırlamalara dikkat edilmelidir.
3. Rıza her zaman geri alınabilir.

Madde 6. Bilmeme hakkı

Herkes, kendi kalıtsal özellikleri hakkındaki bilgileri içeren malumatı kabul etmeme (reddetme) hakkına sahiptir. 18. maddenin 2. fıkrası hükümü istisnadır.

Madde 7. Genetik verilerin korunması

Genetik verilerin işlenmesi

- a. Ceza Kanunu'nun meslek sırlarına ilişkin 321'e (ve 321 bis)
- b. Federal ve Kantonal verilerin korunması hükümlerine tabidir.

Madde 8. Genetik araştırmaların yapılmasına ilişkin izin

1. Kim zytogenetik ya da molekülergenetik araştırma yapmak isterse, yetkili federal makamın izni gereklidir.

2. Federal Meclis,
  - a. yetkili federal makamı belirler;
  - b. iznin alınması için gerekli usulü ve şartları düzenler;
  - c. izin sahiplerinin ya da izin sahibinin yükümlülüklerini belirler (yazar);
  - d. kontrolü düzenler ve özellikle habersiz denetim imkanını öngörür;
  - e. ücreti belirler.
3. Federal Meclis, İnsanlarda Genetik Araştırmalar Uzman Komisyonunun görüşüne göre,
  - a. geniş genetik araştırmalar ya da prânatal riziko açıklamaları için, bunların kaliteye ilişkin benzer gereklilikleri ve zytogenetik ya da molekülergenetik araştırmanın sonuçlarının yorumlanmasını zorunlu kılması durumunda, izin yükümlülüğü öngörebilir;
  - b. yapılmaları için ve sonuçlarının yorumlarının ortaya konulması için özel istemin bulunmadığı genetik araştırmalar, izin yükümlülüğünden istisnadır.
4. Bu kanuna göre, DNA profili yalnızca, Federal olarak tanınan laboratuvarlar tarafından yapılabilir. Federal Meclis, kontrol gibi, tanınma için gerekli olan usulü ve şartları düzenler.

Madde 9. İn-vitro genetik teşhis

1. İn-vitro genetik teşhislerin insanlara, bu kimselerin mesleki ve sınai faaliyetlerini dikkate almayan kullanımı için verilmesi yasaktır.
2. Federal Meclis, bu kullanımın hekim kontrolünde gerekli ve araştırmanın sonuçlarının hatasız yorumunun mümkün olması durumunda, İnsanlarda Genetik Araştırmalar Uzman Komisyonunun görüşüne göre, bu yasağın istisnalarını öngörebilir.

3. Bölüm

Tıp Alanında Genetik Araştırmalar

Madde 10. İnsanlarda genetik araştırmalar

1. İnsanlarda genetik araştırmalar yalnızca, tıbbi bir amaca hizmet etmesi ve 18. maddeye göre kendi geleceğini belirleme hakkının garanti edilmesi durumunda yapılabilir.
2. Mümeyyiz olmayan kimselerde genetik araştırmalar yalnızca, onların sağlıklarının korunmasının gerekli olduğu durumlarda yapılabilir. İstisnai olarak böyle bir araştırma, ailede ağır bir kalıtsal hastalık ya da benzer bir taşıyıcılığın başka bir surette açıklanamadığı ve ilgili kimsenin hastalığının önemsiz olması durumunda caizdir.

Madde 11. Prânatal araştırmalar

Şunları amaçlayan prânatal araştırmalar yapmak yasaktır:

- a. Embriyo veya fötüsün sağlıklarını doğrudan ilgilendirmeyen niteliklerini elde etmek; ya da
- b. Embriyo veya fötüsün cinsiyetini, hastalığın teşhisinden başka bir amaçla tespit etmek.

Madde 12. Sıralı araştırmalar

1. Sıralı araştırmalar ancak, yetkili makamın kullanım konseptine izin vermesi durumunda yapılabilir.
2. İzin alınabilir, eğer:
  - a. bir erken tedavi ya da koruyuculuk mümkün ise
  - b. araştırma metodu ispat edilebilir güvenilir sonuçları taşıyacaksa; ve
  - c. uygun genetik bilgilendirme güvenli ise.
3. Yetkili makamın izninin alınmasından önce, İnsanlarda Genetik Araştırma Uzman Komisyonu ile gerekli olması durumunda, Tıp Alanında Milli Etik Komisyonu dinlenir.
4. Federal Meclis başka şartlar öngörebilir. O, yetkili makamı belirler ve iznin alınması için gerekli usulü, kontrol ve ücreti düzenler.

Madde 13. Genetik araştırmaların gerekliliği (yapılması)

1. Genetik araştırmalar yalnızca, bağımsız çalışmaya ya da mesleğini kontrol altında sürdürmeye yetkili olan hekimler tarafından gerekli görülebilir.
2. Aile planlamasına ilişkin araştırmalar gibi prâseptomatik ve prânatal araştırmalar yalnızca, uygun ileri eğitimini tamamlamış ya da ileri eğitimleri çerçevesinde, ileri derecede eğitimini tamamlamış (uzman) hekimlerin kontrolünde çalışan hekimler tarafından **gerekli görülebilir**.
3. 2. fıkraya göre genetik araştırmayı gerekli gören hekimler, genetik bilgilendirme yaparlar.

Madde 14. Genel olarak genetik bilgilendirme

1. Aile planlamasına ilişkin araştırmalar gibi prâseptomatik ve prânatal genetik araştırmalara, bunların yapılmasının öncesinde ve sonrasında dolaylı olarak uzman genetik bilgilendirme eşlik etmelidir. Genetik bilgilendirme görüşmesi yazılı olarak kayıt altına alınmalıdır.
2. Bilgilendirme, toplumun genel menfaatlerini değil, yalnızca kişiyi ve ilgili kişinin ailesini dikkate alabilir. Bilgilendirme, ilgili kişi ve onun ailesi hakkındaki araştırma sonuçlarının muhtemel fiziki ve sosyal etkilerini dikkate almak zorundadır.
3. İlgili kişi ya da ilgili kişinin temyiz kudretine sahip olmaması durumunda onun kanuni temsilcisi aşağıdaki hususlarda bilgilendirilmelidir:
  - a. Amaç, tarz ve araştırmanın ifade gücü ve sonuç ihtimalleri (folgemaßnahmen);

- b. Tespit edilen rahatsızlığın türü ve görülme sıklığı gibi, araştırma ile bağlantılı bütün rizikolar;
  - c. Araştırma sonuçlarının beklenmeyen bir ihtimali
  - d. Fiziki ve psikolojik rahatsızlıklar
  - e. Araştırma maliyetlerinin ve sonuç olarak alınacak tedbir masraflarının aşılması ihtimali
  - f. Araştırma sonuçları ile bağlantılı olarak yardım ihtimali
  - g. Sunulan koruyucu ya da tedavi edici tedbirler gibi, tespit edilen rahatsızlığın anlamı.
4. Bilgilendirme ile araştırmanın yapılması arasında uygun bir zaman bulunmalıdır.
  5. Sıralı araştırmalarda bilgilendirme hal ve şartlara uygun olmalıdır.

Madde 15. Prânatal genetik araştırmalarda genetik bilgilendirme

1. Hamile kadın prânatal genetik araştırmanın öncesinde ve sonrasında açıkça kendi geleceğini belirleme hakkı hakkında bilgilendirilmelidir.
2. Eğer teklif edilen araştırma büyük bir ihtimalle tedavi edici veya koruyucu ihtimali ortaya çıkarmıyorsa, bu durumda kadın, kendisinin prânatal araştırmalar bilgilendirme ve danışma makamının farkında olarak, araştırmayı yaptırmak zorunda olduğuna önceden işaret etmek zorundadır.
3. Eğer ağır tedavisi edilmeyen bir rahatsızlık tespit edilirse, bu durumda kadın hamileliği sona erdirme alternatifi hakkında da bilgilendirilmelidir ve özürlü çocuk ebeveynlerinin dernekleri hakkında, yardım grupları gibi, bilgilendirilmelidir.
4. Koca ya da kadının partneri, mümkün olduğu kadar genetik bilgilendirmenin içine çekilmelidir.

Madde 16. Prânatal riziko açıklamasında bilgilendirme

Embriyo yada Fötüs'da genetik anomali rizikosunu bildiren laboratuvar araştırmasının yapılmasından önce ya da oluşturulan usulde prânatal araştırma öncesinde, hamile kadın aşağıdaki hususlarda bilgilendirilmelidir:

- a. amacı ve araştırmanın etkinliği (ifade gücü)
- b. beklenmeyen araştırma sonucu ihtimali
- c. muhtemel sonraki araştırmalar – tıbbi müdahaleler; ve
- d. 17. maddede öngörülen bilgi ve bilgilendirme makamı

Madde 17. Prânatal araştırmalarda bilgilendirme ve danışma makamı

1. Kantonlar, üzerinde gerekli uzman personelin tasarruf ettiği, bağımsız prânatal araştırmalar bilgilendirme ve danışma makamını oluştururlar.
2. Kantonlar böyle bir makamı ortak olarak kurabilirler ya da onların görevlerini tanınan Hamilelik Bilgilendirme Merkezlerine nakledebilirler.

3. Bu makamlar, prânatal araştırmalar hakkında bilgi verirler ve istek üzerine engelli çocuklarının ebeveynlerinin dernekleri ile ya da yardım grupları ile kontak için aracılık yaparlar.

Madde 18. İlgili kişinin kendi geleceğini belirleme hakkı

1. Yeterli aydınlatma sonrasında ilgili kişi özgürce,
  - a. Bir genetik ya da prânatal araştırma ve gerektiğinde sonraki araştırmaları yaptırmak zorunda olup olmadığına;
  - b. Kendisinin, araştırma sonuçlarına ilişkin bilgileri almak isteyip istemediğine; ve
  - c. Araştırma sonuçlarından hangilerini çekip almak istediğine karar verir.
2. İlgili kişi ya da embriyo veya fôtüs için doğrudan fiziki bir tehlike oluşturması durumunda, hekimler, çekinmeksizin ilgili kişiyi kabul edilmeyebilen araştırma sonuçları hakkında bilgilendirmek zorundadırlar.
3. Aile planlamasına ilişkin araştırmalar gibi, prâsemptomik ya da prânatal genetik araştırmalar için onay (sıralı araştırmalar için değil), yazılı olarak alınmalıdır.
4. Eğer ilgili kişi mümeyyiz değil ise, bu durumda kanuni temsilcisi karar verir.

Madde 19. Genetik bilgilerin bildirilmesi

1. Hekim, genetik sonuçları yalnızca ilgili kişiye ya da eğer mümeyyiz değilse, onun kanuni temsilcisine bildirebilir.
2. İlgili kişinin açık onayı ile hekim, araştırma sonuçlarını yakınına, karıya ya da kocaya, bayan veya erkek partnere bildirebilir.
3. Onaydan kaçınılması ve bilgilendirmenin, yakınların, karının ya da kocanın, bayan veya erkek partnerin ağırlıklı menfaatlerinin korunması bakımından gerekli olması durumunda, hekim, yetkili kantonal makamlardan, Ceza Kanunu'nun 321. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen meslek sırrı ile bağlı olmamalarını isteyebilir. Bu makam, insanlarda genetik araştırmalar uzman komisyonundan mütalaa alabilir.

Madde 20. Biyolojik materyallerin ileri kullanımı

1. Bir örnek yalnızca ilgili kişinin onayladığı amaçlar için (ileri) kullanılabilir.
2. Başka bir amaçla alınmış biyolojik materyal üzerinde araştırma amaçlı genetik araştırmalar, ancak, ilgili şahsın anonimliğinin (isimsiz hale getirilmesinin) sağlanması ve bu ya da mümeyyiz değilse kanuni temsilcisinin kendi hakları hakkında bilgilendirilmesi ve araştırma amaçlı ileri kullanımın açıkça yasaklanmaması durumunda yapılabilir.
3. Bunun dışında, araştırma için özel kanun hükümleri geçerlidir.

4. Bölüm

İş Hukukunda Genetik Araştırmalar

Madde 21. Temel Kural

İş ilişkisinin kurulmasında ya da devamı esnasında iş veren ve onun hekimleri:

- a. hiçbir prasympomatik genetik araştırma talep edemezler
- b. ne daha önceden talep edilen prasympomatik genetik araştırmanın sonuçlarını ortaya koyabilirler ne de böyle sonuçları değerlendirebilirler.
- c. işçinin sağlığı ile ilgili olmayan, işçinin şahsi niteliklerinin tespit edilebilmesine yarayan, hiçbir genetik araştırma talep edilemez.

Madde 22. Mesleki hastalıkların ve kazaların giderilmesine ilişkin prasympatik genetik araştırmalar için istisna

İş ilişkisinin kurulmasında ya da devamı esnasında hem iş yeri hekimleri hem de sözleşmeli çalışan hekimler, aşağıdaki şartların tamamlanması durumunda prasympatik genetik araştırmalar talep edebilirler:

- a. İşyeri, SUVA'nın icrasıyla iş sağlığı gözetimi altında bulunuyorsa ya da başka yasal düzenlemeler dolayısıyla, meslek hastalığı tehlikesi ya da ağır bir çevre zararı ya da üçüncü kişiler bakımından ağır bir kaza ya da sağlık tehlikesi bulunması sebebiyle, ilgili faaliyet için tıbbi bir araştırma yapılmak zorunda ise.
- b. 20 Mart 1980 tarihli kanununun 82. maddesi anlamında iş yerindeki kaza sigortası hakkındaki tedbirler ya da diğer kanuni yükümlülükler, bu tehlikeyi önlemek için yeterli değilse.
- c. Bilimin düzeyine göre, çevre zararı tehlikesi ya da üçüncü kişiler için kaza ya da sağlık tehlikesi yaratan bir meslek hastalığı, işyerinde çalışan kişinin belirli genetik yapısı ile bağlantılı ise.
- d. İnsanlarda Genetik Araştırmalar Uzman Komisyonu bu bağlantıyı onaylarsa ve araştırma yöntemi söz konusu genetik yapıyı tanımlamak için güvenilir olarak nitelendirilirse.
- e. İlgili kişi araştırmayı yazılı olarak onaylarsa.

Madde 23 Araştırmanın yapılması

1. Araştırma, iş yerinde önemli belirli genetik yapı ile sınırlandırılmalıdır. Diğer genetik veriler araştırılmaz.
2. Araştırmanın öncesinde ve sonrasında 14. maddeye göre genetik bilgilendirme yapılmalıdır.
3. Araştırmanın tamamlanmasından sonra örnek imha edilmelidir.

Madde 24. Araştırma sonuçlarının bildirilmesi ve masrafların üstlenilmesi

1. Hekimler, araştırma sonuçlarını ilgili kişi ile paylaşırlar. İşverene ise, yalnızca ilgili kişinin öngörülen faaliyet için sorun oluşturup oluşturmadığı hakkında bildirim yapılır.
2. Eğer, iş sağlığı gözetimi, SUVA'nın uygulanmasını desteklerse, masrafları bu (SUVA) üstlenir, diğer durumlarda işveren üstlenir.

Madde 26. Re'sen alınacak tedbirler

13 Mart 1964 tarihli İş Kanunu'nun ya da 20 Mart 1981 tarihli Kanun'un icra organı, kaza sigortası ihlallerini madde 21 ila 24'e aykırı olduğunu tespit ederse, bu durumda o, re'sen tedbir almak zorundadır.

5. Bölüm

Sigorta Alanında Genetik Araştırmalar.

Madde 26. Araştırma yasağı

Sigorta kuruluşları, bir sigorta ilişkisinin kurulması için şart olarak, ne prâsympatik ne de prânatal genetik analiz talep edebilirler.

Madde 27. Sonraki araştırma yasağı

1. Sigorta kuruluşları, **aşağıdaki sigortalarda**, müracaat eden kişilerden ne daha önce yapılan prâsympatik ya da prânatal genetik analiz sonuçlarının ortaya konulmasını veya aile planlamasına ilişkin araştırmaları talep edebilirler, ne de böyle sonuçları değerlendirebilirler:
  - a. 6 Ekim 2000 tarihli Sosyal Sigortalar Hukukunun Genel Hükümleri Hakkında Kanunun kısmen veya tamamen uygulanabildiği sigortalarda;
  - b. **Borçlar ve borçlarüstü** (überobligatorisch) alanda mesleki özen sigortalarında;
  - c. Annelikte ya da hastalık durumunda ücret ödeme ile ilgili sigortalarda;
  - d. Azami olarak 400.000 Frank tutarında olan hayat sigortalarında;
  - e. Yıllık geliri azami olarak 40.000 Frank olan serbest şahsi sigortalarda.
2. Eğer bir kişi birden fazla hayat ya da şahsi sigorta yaparsa, bu durumda azami miktar Abs 1. buchst. d ya da e'ye göre, yalnızca bir kere hesaplanır. Müracaat eden kişi, sigorta kuruluşlarına doğru bilgileri vermek zorundadır.

Madde 28. Daha önceki prâsympatik genetik araştırmanın sonuçlarına göre caiz olan sonraki araştırma

1. 27. maddeye girmeyen özel sigortanın kurulmasından önce, sigorta kuruluşları müracaat eden kişiden, daha önceki prâsympatik genetik araştırmanın sonuçlarını görevli hekime açıklamasını yalnızca şu şartla talep edebilir:

- a. ilgili araştırma teknik olarak ve tıp uygulamasında güvenilir sonuçları taşıyorsa; ve
  - b. sonuçların bilimsel değerlendirmesi primin hesaplanmasında önemli ise.
2. Görevlendirilen hekim, sigorta kuruluşuna yalnızca, müracaat eden şahsın hangi riziko grubunda bulunduğunu bildirir.
  3. Görevlendirilen hekim, araştırma sonuçlarını, yalnızca sözleşmenin kurulması için gerekli olması durumunda saklayabilir.
  4. Araştırma sonuçları yalnızca, müracaat eden şahısta bulunan bir amaç için kullanılabilir.

6.Bölüm

Sorumluluk Alanında Genetik Araştırmalar

Madde 29. Prâsympatik genetik araştırma yasağı

1. Zararın ya da nafakasının talep edilmesi durumunda embriyon aşamasında oluşan genetik zararın aydınlatılması istisna olmak üzere, zararın ya da tazminatın hesaplanması amacıyla prâsympatik genetik araştırmalar yapılması yasaktır.
2. Zararın ve tazminatın hesaplanması amacıyla ne daha önce yapılan prâsympatik ya da prânatal genetik araştırmanın veya aile planlamasına ilişkin araştırma sonuçlarının açıklanması talep edilebilir ne de böyle sonuçlar değerlendirilebilir.

Madde 30. Hastalığın tespiti

Zararın ve tazminatın hesaplanması amacıyla genetik araştırma, bir hastalığın bulunup bulunmadığının tespitine ilişkin olarak, yalnızca ilgili şahsın yazılı onayı ile yada Mahkemenin talebi ile yapılabilir.

7. Bölüm

Kimliğin Tespiti ve Soyun Açıklanmasına İlişkin DNA Profili

Madde 31. Temel kural

1. Kimliğin tespiti ya da soyun açıklanmasına ilişkin DNA profilinin hazırlanmasında ilgili kişinin sağlık durumuna göre ya da diğer kişisel niteliklerine göre, cinsiyet (*geschlechts, kuşak, nesil*) hariç, araştırma yapılamaz.
2. DNA Profilinin hazırlandığı laboratuvar ya da onun direktifi ile bir hekim, ilgili kişinin örneğini almak zorundadır. Bu kişiler kimliğini ispat etmek zorundadırlar.
3. Örnekler başka amaçla kullanılamaz

Madde 32. Medeni Usul

1. Bir medeni usul yargılamasında, taraflarda ya da üçüncü kişilerde DNA Profili ancak, mahkemenin talimatı ile ya da ilgili kişinin yazılı onayı ile oluşturulabilir.
2. Laboratuvar, bu usul çerçevesinde aldığı örnekleri saklamak zorundadır. Araştırma talimatını veren mahkeme, ilgili kişi örneklerin daha uzun süre saklanması talep etmediği sürece, örneklerin doğrudan hükmün kesinleşmesinden sonra imha edilmesini sağlar.

Madde 33. İdari usul

1. Bir idari yargılama usulünde bir kişinin belirlenmesi ya da soyu hakkında, başka türlü giderilemeyen bir şüphe söz konusu ise, bu durumda yetkili makam, bunu muvafakatin alınmasına ya da DNA Profili oluşturulması iznine bağlayabilir.
2. DNA profili yalnızca, ilgili kişinin yazılı izni ile oluşturulabilir.
3. Laboratuvar, örnekleri saklamak zorundadır. Resmi makam, örneklerin işlemin geçerlilik kazanmasından sonra, doğrudan imha edilmesini sağlar.

Madde 34. Resmi usul dışında soyun açıklanması

1. İlgili kişi yazılı olarak onay verirse, resmi usul dışında soyun açıklanmasına ilişkin DNA Profili oluşturulabilir; soyu belirli bir kimse tarafından açıklanmak zorunda olan mümeyyiz olmayan çocuk, bu kimse tarafından temsil edilemez.
2. DNA Profilini oluşturan laboratuvar, araştırma ile ilgili kimseyi yazılı olarak, çocukla ilişki kurma ile ilgili Medeni Kanun hükümleri hakkında bilgilendirmek ve araştırmanın muhtemel psikolojik ve sosyal etkileri hakkında uyararak zorundadır.
3. Örneklerin saklanmasına ya da imha edilmesine ilgili şahıs, ya da mümeyyiz olmaması durumunda kanuni temsilcisi karar verir.
4. Doğum sonrası babalığın tespiti, yalnızca hekimler tarafından, özellikle açıklığa kavuşturmanın sebepleri, örnek alınması ile bağlantılı rizikolar, hamilelikle bağlamında psikolojik, sosyal ve hukuki sorunlar, açıklığa kavuşturma sonrası bütün tedbirler ve koruma imkanlarının görüşülmesi suretiyle, hamile kadınla yapılan ayrıntılı bilgilendirme görüşmesinden sonrasında, talep edilebilir. Bilgilendirme görüşmesi kayıt altına alınmalıdır.

8.Bölüm

İnsanlarda Genetik Araştırmalar Uzman Komisyonu

Madde 35.

1. Federal Meclis İnsanlarda Genetik Araştırmalar Hakkında bir komisyon oluşturur.

2. Uzman Komisyonunun görevleri özellikle şunlardır:
  - a. Muvafakatin alınması bakımından genetik araştırmaların kalite kontrolü için tedbirleri almak (madde 8/2) ve belirli genetik araştırmaları muvafakat yükümlülüğünden istisna tutulup tutulmaması ya da bu yükümlülüğün altında bulunması hakkında Meclise tavsiyelerde bulunmak (madde 8/3)
  - b. Yetkili makamın muvafakat aranmasına ilişkin sorusu üzerine mütalaa almak ve teftişte birlikte etkili olmak;
  - c. Belirli in-vitro genetik teşhislerin, madde 9/1'deki yasaktan istisna edilip edilmeyeceğii hususunda tavsiyelerde bulunmak.
  - d. Sıralı araştırmaların kullanım konsepti için rapor hazırlamak
  - e. Gerekli olduğu sürece, madde 13/2'ye göre ileri eğitime ilişkin tavsiyelerde bulunmak
  - f. Genetik bilgilendirme ve prânatal riziko açıklamalarında bilgilendirme için tavsiyelerde bulunmak;
  - g. Yetkili Kontonal Makamı, meslek sırlarından kurtulunması hakkındaki dilekçelerde (madde 19/3) soru üzerine bilgilendirmek
  - h. Madde 22/d'ye göre onay vermek;
  - i. DNA Profilinin oluşturulması için tavsiyelerde bulunmak
  - j. Genetik araştırmaların bilimsel ve pratik gelişmelerini takip etmek, tavsiyelerde bulunmak kanundaki boşlukları göstermek.
3. Bu kurum, görevlerinin yerine getirilmesinde bağımsızdır.

9. Bölüm Cezai hükümler

Madde 36. Onay olmaksızın genetik araştırmalar

Kim, kasıtlı olarak, bu Kanuna göre, ilgili kişinin onayını almaksızın bir genetik araştırma talep eder ya da yaparsa, hapis ya da para cezası ile cezalandırılır.

Madde 37. İzin olmaksızın genetik araştırmalar

Kim, 8. maddeye göre gerekli olan izni almaksızın, kasıtlı olarak üçüncü kişilerde bir genetik araştırma yaparsa, hapis ya da para cezası ile cezalandırılır.

Madde 38. İn vitro genetik teşhisin teslimi

1. Kim, kasıtlı olarak 9. maddenin 1. fıkrasına aykırı şekilde, in-vitro teşhisi, kullanım için, mesleki ya da ticari faaliyetleri bakımından **haklı olmayan** kişilere verirse, hapis ya da para cezası ile cezalandırılır.
2. Eğer, faaliyet sınai ise, ceza hapis ya da 100 000 Franka kadar para cezasıdır.

Madde 39. İş hukuku alanında kötüye kullanım

Kim, iş hukuku alanında 21. maddeye aykırı olarak:

- a. genetik niteliklerin açıklanmasına ilişkin prâsympatik genetik araştırma ya da sağlıkla ilgili olmayan bir genetik araştırma talep eder; ya da
- b. daha önce yapılan prâsympatik genetik araştırmanın sonuçlarının açıklanmasını talep eder ya da hekime güvenilerek yürüten bir araştırma çerçevesinde buna ilişkin sorular sorulur ya da böyle sonuçlar değerlendirilirse,
hapis cezası ya da para cezası ile cezalandırılır.

Madde 40. Sigorta hukuku alanında kötüye kullanım

Kim sigorta hukuku alanında kasıtlı olarak:

- a. 26. maddeye aykırı olarak prâsympatik ya da prânatal genetik araştırma talep eder; ya da
- b. 27. maddeye aykırı olarak daha önce yapılan prâsympatik ya da prânatal genetik araştırmanın ya da aile planlamasına ilişkin araştırmanın sonuçlarının açıklanmasını talep eder ya da hekimin riziko açıklaması çerçevesinde buna ilişkin soru sorar ya da böyle sonuçları değerlendirirse
hapis cezası ya da para cezası ile cezalandırılır.

Madde 41. Yetkili makam ve idari ceza hukuku

1. Bu Kanuna göre suçluların takibi ve mahkum edilmesi Kantonların yükümlülüğündedir.
2. 22 Mart 1974 tarihli Kanunun 6 ,7 ve 15. maddeleri, idari ceza hukukunda uygulanabilir.

10.Bölüm

Son hükümler

Madde 42. Genetik araştırmaların yapılması için muvafakat

1. Her kim, bu Kanunun 8. maddesine göre, bir onaya ihtiyaç duyarsa, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra üç ay içerisinde yetkili makama dilekçe vermek zorundadır.
2. Her kim, dilekçesini süresi içinde vermez ise, faaliyetini sonlandırmak zorundadır.

Madde 43. Sıralı araştırmalar

Bu Kanunun yürürlüğü esnasında daha önceden yürütülmekte olan sıralı araştırmalar için yürürlük konsepti için hiçbir onay gerekli değildir.

Madde 44. Referandum ve yürürlük

1. Bu Kanun, ihtiyari olarak Referanduma tabidir.
2. Meclis, Kanunun yürürlüğünü belirler.